

**Załącznik
do uchwały Nr 70/19
Rady Gminy Celestynów
z dnia 9 maja 2019 roku**

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE CELESTYNÓW NA LATA 2019-2021

Celestynów, maj 2019 rok

Spis Treści

I.	Wstęp	3
II.	Regulacje prawne	4
	1. Podstawa prawna	4
	2. Zadania gminy w zakresie wspierania i pieczy zastępczej	5
III.	Diagnoza Środowiskowa	5
	1. Demografii Gminy Celestynów	6
	2. Karta diagnostyczna	7
	3. Wspieranie rodzin na terenie Gminy Celestynów	10
	4. Zasoby instytucjonalne gminie	11
	5. Zasoby instytucjonalne powiatowe	12
IV.	Założenia Programu – PLANOWE DZIAŁANIA NA LATA 2019-2021	12
	1. Adresaci Programu	12
	2. Cele Programu	13
	3. Zadania	13
	4. Oczekiwania rezultaty	15
	5. Analiza SWOT	15
	6. Finansowanie Programu	17
	7. Realizatorzy Programu	17
	8. Monitoring i ewaluacja Programu	18
	9. Efekty realizacji celów	19
V.	Podsumowani	20

I. WSTĘP

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Celestynów na lata 2019-2021, zwany dalej Programem jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w gminie Celestynów od 2016r. i powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 r. Zgodnie z zapisem w preambule uchwalonym *„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową,*

dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.

Głównym założeniem i istotą systemowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny jest praca z całą rodziną, w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy i współdziałania odpowiednich służb publicznych, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się pomaganiem rodzinie. Ważną zasadą jest też jawność działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie wspierania rodziny, jak też poszanowanie godności wszystkich osób.

Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona prawna rodziny. Dziecko i rodzina wymagają wsparcia i szczególnej troski, opieki i ochrony. W rodzinie wychowują się kolejne pokolenia, które w okresie swojej dorosłości kształtują społeczeństwo. Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokojenie potrzeb swoich członków, w tym rozwój biologiczny i psychospołeczny. Ponadto jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci i kształtowania ich osobowości. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, których oddziaływanie czyni rodzinę dysfunkcyjną, nie potrafiącą sprostać swoim obowiązkom wobec dzieci oraz rozwiązać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. W sytuacji, gdy dobro dziecka jest zagrożone, dziecko powinno być chronione przez władze publiczne. Działalność na rzecz rodziny powinna koncentrować się na wyrównywaniu pomiędzy nimi różnic społecznych, tworzeniu im równych szans rozwoju, pomocy w obliczu ryzyka życiowego. Natomiast działania podejmowane na rzecz dziecka winny mieć na celu ochronę ich praw, wyrównywanie szans życiowych oraz zapewnienie im ochrony w obliczu zagrożeń.

Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest zadaniem gminy. Zgodnie z przytoczoną wyżej ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest ono realizowane w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem.

Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego. Dodatkowo, w przypadku rodzin wymagających takiej formy pomocy, pracę z rodziną prowadzi **asystent rodziny**, czyli osoba, która do 3 lat wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Asystent rodziny towarzyszy rodzicom we wprowadzeniu zmian w sposobie myślenia,

zachowania tak, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci.

Co istotne, od 2015 roku gminy mają obowiązek zatrudniania asystenta rodziny, co wcześniej było zadaniem fakultatywnym.

Ponadto rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych może być objęta pomocą **rodziny wspierającej**, czyli takiej, która przy współpracy z asystentem rodziny pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu podstawowych ról społecznych.

W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, sprawowana jest **piecza zastępcza**. Pieczę zastępczą organizuje powiat, może być ona sprawowana w formie rodzinnej (rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka) lub instytucjonalnej (placówka opiekuńczo-wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, interwencyjny ośrodek preadopcyjny).

II. REGULACJE PRAWNE

1. Podstawa prawna. Podstawą prawną do realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Celestynów na lata 2019-2021 są następujące akty prawne:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej;
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2018r. poz.1508 z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015r. poz. 1390 z późn. zm.);
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2018r. poz. 2137 z późn. zm.);
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2018r. poz. 1030 z późn. zm.);
7. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019r. poz. 506);
8. Ustawa z dnia 4 listopada 2016r.o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin: „Za życiem” (Dz.U. z 2019r. poz. 473);
9. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2018r. poz. 2134 z późn. zm.);

10. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
(Dz.U. z 2018 poz 554 z późn. zm.);
11. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych
(Dz.U. z 2018r. poz. 2220 z późn. zm.);
12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start”
(Dz.U. z 2018r. poz. 1061).

2. Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w art. 176 określa następujące zadania własne gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - kosztów związanych z udzielaniem rodzinie przeżywającej trudności pomocy określonej w ustawie, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

III. DIAGNOZA ŚRODOWISKA

Diagnozę opracowano w oparciu o dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Celestynowie, w szczególności ocenę zasobów pomocy społecznej oraz sprawozdania resortowe MPiPS-03, za lata 2017 i 2018, a także pozyskane informacje od następujących instytucji:

- Urząd Gminy w Celestynowie,

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Celestynowie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku,
- Powiatowy Urząd Pracy w Otwocku,
- Posterunek Policji w Celestynowie,
- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Celestynowie,
- Zespół Interdyscyplinarny w Celestynowie,
- Placówki oświatowo- wychowawcze.
-

1. Demografia Gminy Celestynów

Gmina Celestynów jest położona w województwie mazowieckim, w powiecie otwockim, na Nizinie Mazowieckiej, oddalona o 32 km na południowy wschód od centrum Warszawy, oraz 10 km od Otwocka.

Gmina Celestynów zostało podzielona na – 15 sołectw

• Celestynów	• Lasek	• Ponurzyca
• Dąbrówka	• Ostrowik	• Regut
• Dyżin	• Ostrów	• Stara Wieś
• Głina	• Podbiel	• Tabor
• Jatne	• Pogorzel	• Zabieżki

Dla potrzeb Programu opracowano *Kartę Diagnostyczną* zawierającą m.in. informacje na temat liczby mieszkańców, liczby młodzieży i dzieci, liczby dzieci z terenu Gminy Celestynów umieszczonych w pieczy zastępczej, liczby rodzin korzystających z: pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego. Karta diagnostyczna służy do analizy danych o rodzinach objętych wsparciem oraz określenia celów pracy z rodziną.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2017	Rok 2018
MIESZKAŃCY (w osobach)		
Ogółem	11 512	11 538
KOBIETY		
Ogółem	5 938	5 948
Wiek 0-17	1 157	1 164
Wiek 18-59	3 405	3 358
Wiek 60 lat i więcej	1 376	1 426
MĘŻCZYŹNI		
Ogółem	5 574	5 590
Wiek 0-17	1 150	1 139
Wiek 18-64	3 803	3 799

Wiek 65 lat i więcej	621	652
----------------------	-----	-----

Źródło: opracowanie własne

Z powyższych danych wynika, na dzień 31.12.2018r. Gmina Celestynów liczyła 11 538 mieszkańców, w tym 2 303 dzieci, tj. osób, które nie ukończyły 18. roku życia.

Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym 7157 osób a najmniej liczną grupą są osoby starsze (kobiety od 60. roku życia i mężczyźni od 65. roku życia) 2078 osób.

2. Karta Diagnostyczna

Wyszczególnienie	Lata	
	2017	2018
Liczba mieszkańców Gminy Celestynów	11 512	11 538
Liczba dzieci zamieszkujących Gminę Celestynów w wieku 0-17	2 307	2 303
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	177	192
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego	910	926
Liczba dzieci uprawnionych do świadczenia wychowawczego	1312	1 012
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	383	346
Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	51	53
Liczba rodzin korzystających z ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny	34	33
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	20	22
Liczba dzieci/młodzieży z terenu Gminy Celestynów przebywających w pieczy zastępczej	4	4
Liczba asystentów rodziny	2	2
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystentów rodziny	10	10

Źródło: opracowanie własne

W latach 2017-2018 liczba osób korzystających z pomocy społecznej utrzymywała się na podobnym poziomie. W 2017 roku pomoc przyznano 176 rodzinom, a w 2018 roku – 164 rodzinom.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017		2018	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓŁEM (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	176	419	164	392
w tym:	151	319	142	304
świadczenia pieniężne				
świadczenia niepieniężne	60	253	50	190

Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej OGÓŁEM	177	422	192	418
W tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej	1	3	28	56

Źródło: Sprawozdania roczne MPiPS-03 za lata 2017-2018

Główną przyczyną zwracania się o pomoc społeczną jest ubóstwo. Z tej przyczyny w 2017. pomocy udzielono 136 rodzinom oraz w 2018r. - 112 rodzinom. Ponadto dominującymi problemami rodzin jest bezrobocie (78 rodzin w 2017r. a w 2018r 55 rodzin) oraz niepełnosprawność (45 rodzin w 2017r. oraz w 2018r. 41 rodzin).

Powody przyznania pomocy społecznej w latach 2017 - 2018:

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	2017		2018	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
UBÓSTWO	136	307	112	222
BEZDOMNOŚĆ	5	5	4	4
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	13	67	10	53
W TYM:	9	51	8	45
WIEŁODZIETNOŚĆ				
BEZROBOCIE	78	177	55	97
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	45	83	41	74
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	27	45	20	30
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	10	46	15	56
W TYM:	3	10	9	28
RODZINY NIEPEŁNE				
RODZINY WIEŁODZIETNE	5	32	3	19
PRZEMOC W RODZINIE	2	5	2	11
ALKOHOLIZM	8	16	6	11
NARKOMANIA	1	1	0	0

Źródło: Sprawozdania roczne MPiPS-03 za lata 2017 i 2018

Jak wynika z powyższej tabeli, istotnym problemem rodzin z Gminy Celestynów jest ubóstwo także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, szczególnie związana z samotnym wychowywaniem dzieci. Z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w 2017r. pomocy społecznej udzielono 10 rodzinom, w tym 3 niepełnym rodzinom. Natomiast w 2018r. pomocy społecznej udzielono 15 rodzinom, w tym rodzinom

niepełnym 9. Ponadto w 2018r. w stosunku do 2017r. nastąpił spadek o 2 rodziny w przyznaniu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.

Charakterystykę rodzin, korzystających z pomocy społecznej w latach 2017 i 2018 przedstawia poniższa tabela:

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017		2018	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
RODZINY OGÓŁEM	177	422	192	418
o liczbie osób	83	83	96	96
1				
2	20	40	27	54
3	28	84	28	84
4	26	104	27	108
5	13	65	9	45
6 i więcej	7	46	5	31
w tym (z wiersza 1)	74	290	54	216
rodziny z dziećmi ogółem				
o liczbie dzieci	23	66	14	41
1				
2	33	126	28	109
3	11	51	8	38
4	4	24	3	21
5	1	7	1	7
6	2	16	0	0
7 i więcej	0	0	0	0
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM	23	73	20	72
o liczbie dzieci	10	29	6	15
1				
2	9	28	9	29
3	4	16	3	13
4 i więcej	0	0	2	15

RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW OGÓŁEM	13	18	14	21
o liczbie osób	9	9	8	8
1				
2	3	6	5	10
3	1	3	1	3
4 i więcej	0	0	0	0

Źródło: Sprawozdania roczne MPiPS-03 za lata 2017 i 2018

3. Wspieranie rodzin na terenie Gminy Celestynów

Jednostką odpowiedzialną za wspieranie rodzin w Gminie Celestynów jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Celestynowie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Celestynowie zatrudnia asystentów rodziny – w 2018 łącznie zatrudnione były na tym stanowisku 2 osoby na umowy cywilno-prawne. W 2018r. pomocą asystenta rodziny objętych było 10 rodzin wychowujących 21 dzieci, natomiast w 2017r. były to 34 rodziny wychowujące 73 dzieci.

Ponadto Gmina Celestynów ponosi koszty związane z pobytem dzieci w pieczy zastępczej – koszty te corocznie wzrastają w związku z okresem pobytu dzieci w pieczy zastępczej (im dłuższy pobyt dziecka w pieczy zastępczej, tym większy procentowy udział Gminy w kosztach tego pobytu). W 2017r. Gmina poniosła koszty pobytu dzieci w pieczy zastępczej w wysokości 30100 zł, w pieczy przebywało 4 dzieci w 2 rodzinach, natomiast w 2018r. Gmina poniosła koszty pobytu w wysokości 26647,91 zł dla 4 dzieci w 2 rodzinach z terenu gminy Celestynów.

W latach 2017 i 2018 nie odnotowano na terenie Gminy Celestynów przypadku odebrania dziecka w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie tj. w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

Obowiązująca Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła wiele rozwiązań dotyczących pomocy rodzinie. Jedną z form pomocy dla rodzin przeżywających trudności w zakresie opieki i wychowania dzieci są rodziny wspierające, które we współpracy z asystentem rodziny pomagają konkretnej rodzinie:

- w opiece i wychowaniu dzieci,
- prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Zadaniem rodziny wspierającej jest aktywna pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji w rodzinach tego wymagających. Formy pomocy uzależnione są od potrzeb rodziny i mogą dotyczyć m. in : wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, zarządzania budżetem oraz prowadzenia gospodarstwa domowego.

Zasady powoływania i współpracy rodziny wspierającej określają art. od 29 do 31 w/w ustawy.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka (np. sąsiedzi, dziadkowie, krewni, znajomi), które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo.

Rodzina wspierająca nie otrzymuje wynagrodzenia z tytułu pełnienia tej funkcji, może otrzymać jedynie zwrot niektórych kosztów związanych z udzielaniem wsparcia.

Od 2018 r. GOPS współpracuje i kwalifikuje osoby do Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym realizowanego w Podprogramach.

W 2018 roku z pomocy żywnościowej skorzystało ok. 140 osób.

4. Zasoby instytucjonalne gminne.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Celestynów na lata 2019-2021 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. W gminie funkcjonują różnorodne instytucje i organizacje, mające w obrębie swoich zainteresowań i działań rodzinę i dziecko, a w szczególności:

1) Urząd Gminy:

- przydział mieszkań komunalnych i lokali socjalnych;
- wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.

2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej :

- praca socjalna, przyznawanie i wypłata świadczeń: z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego, świadczenia dobry start,
- dożywianie dzieci w szkole,
- przyznawanie i wypłata dodatków mieszkaniowych i dodatków energetycznych,
- specjalistyczne poradnictwo,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- Karta Dużej Rodziny.

3) Zespół ds Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:

- wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemu przemocy,
- integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy.

4) Gminny Ośrodek Kultury i Sportu:

- propagowanie zdrowego stylu życia ,
- zagospodarowanie czasu wolnego.

5) Biblioteka Publiczna :

- upowszechnianie czytelnictwa,
- działalność kulturalna,
- organizacja czasu wolnego.

6) Placówki oświatowo- wychowawcze:

- działalność edukacyjno- wychowawcza,
- wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci i rodziców.

7) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej:

- działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej

8) Posterunek Policji:

- zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie gminy,
- przeciwdziałanie przestępczości,
- działalność o charakterze profilaktycznym i edukacyjnym,

9) Sołectwa:

- zagospodarowanie czasu wolnego,
- integracja środowiska lokalnego.
-

5. Zasoby instytucjonalne powiatowe.

1) Sąd Rejonowy w Otwocku :

- orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego

2) Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej:

- zadania o charakterze wychowawczo - resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanym z wykonywaniem orzeczeń Sądu,

3) Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna:

- diagnostyka,
- specjalistyczne wsparcie psychologiczne, pedagogiczne i terapeutyczne,

4) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie:

- pomoc i wsparcie dla rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem,
- poradnictwo specjalistyczne, rodzinne, prawne, mediacje
- zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej,

IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU -PLANOWANE DZIAŁANIA NA LATA 2019-2021

1. Adresaci Programu: Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Celestynów na lata 2019-2021 skierowany jest do rodzin z terenu Gminy Celestynów, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2. Cele Programu

2.1. Cel główny:

Tworzenie warunków wspomagających prawidłowe funkcjonowanie rodziny oraz ograniczanie zagrożeń poprzez rozwój kompleksowego systemu wspierania rodziny na terenie Gminy Celestynów .

2.2. Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej, działania na rzecz powrotu przebywających w pieczy zastępczej dzieci do rodzin biologicznych, poprzez wspieranie i pracę socjalną z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2. Zapobieganie zagrożeniom i sytuacjom kryzysowym, wpływającym na nie prawidłowe funkcjonowanie rodzin oraz rozwiązywanie już istniejących.
3. Zapewnianie rodzinom przeżywającym trudności poczucia bezpieczeństwa socjalnego.
4. Podnoszenie kwalifikacji kadry zajmującej się pracą z rodziną mających wpływ na profesjonalizm wykonywania zadania.

3. Zadania

Osiągnięciu wskazanych w/w celów służyć mają następujące działania:

3.1. Zapobieganie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej oraz dążenie do powrotu dzieci do rodzin biologicznych poprzez wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Praca socjalna z rodzinami w szeroko rozumianym zakresie mająca wpływ na wzrost umiejętności wychowawczych rodziców.

Zadania:

- zapewnienie rodzinom wsparcia asystenta rodziny;
- nawiązanie współpracy z rodzinami wspierającymi;

- zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w szczególności prawnego, rodzinnego, psychologicznego; logopedycznego;
- realizacja pracy socjalnej nakierowanej na wzmocnienie kompetencji opiekuńczo wychowawczych rodzin zagrożonych;
- zapewnienie rodzinom z dziećmi pomocy w formie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych;
- współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się pracą z rodziną, w szczególności placówkami oświatowymi, kuratorami, koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Celestynowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu, Parafia, Sołectwa, Komenda Powiatowa Policji, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna.

Wskaźniki: liczba osób i rodzin objętych poszczególnymi rodzajami wsparcia, formy i zakres udzielonego wsparcia.

3.2. Zapobieganie zagrożeniom i sytuacjom kryzysowym, wpływającym na prawidłowe funkcjonowanie rodzin oraz rozwiązywanie już istniejących.

Zadania:

- zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnej oferty zajęć pozalekcyjnych oraz spędzania czasu wolnego i wypoczynku;
- zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych pomocy w placówkach wsparcia dziennego;
- monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin wymagających wsparcia;
- podejmowanie działań interdyscyplinarnych w rodzinach dotkniętych przemocą.

Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Celestynowie, placówki oświatowe, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu, Urząd Gminy Celestynów, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej.

Wskaźniki: liczba osób i rodzin, w tym dzieci i młodzieży, objętych poszczególnymi rodzajami wsparcia, formy i zakres udzielonego wsparcia.

3.3. Zapewnianie rodzinom przeżywającym trudności poczucia bezpieczeństwa socjalnego.

Zadania:

- zapewnienie rodzinom pomocy finansowej zgodnie z obowiązującymi przepisami (m.in. w zakresie pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych, świadczenie „Dobry Start”);
- zapewnienie rodzinom pomocy rzeczowej, w szczególności w postaci gorących posiłków dla dzieci w szkołach;
- aktywizacja społeczno-zawodowa członków rodzin m.in. we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Otwocku, np. prace społecznie użyteczne;
- dążenie do zapewnienia rodzinom odpowiednich warunków mieszkaniowych;
- zapewnienie schronienia rodzinom w sytuacji kryzysowej.

Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Celestynowie, Urząd Gminy w Celestynowie.

Wskaźniki: liczba osób i rodzin, w tym dzieci i młodzieży, objętych poszczególnymi rodzajami wsparcia, formy i zakres udzielonego wsparcia.

3.4. Podnoszenie profesjonalizmu kadry zajmującej się pracą z rodziną.

Zadania:

- zapewnienie pracownikom socjalnym oraz asystentom rodziny dostępu do szkoleń i specjalizacji;
- organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;
- przekształcenie umów cywilno-prawnych (zlecenia) z asystentami rodziny w umowy o pracę (1 etat).

Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Celestynowie.

Wskaźniki: liczba szkoleń, specjalizacji itp. oraz liczba objętych nimi osób.

4. Oczekiwane rezultaty

W wyniku wdrożenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Celestynów na lata 2019-2021 oczekiwane są następujące rezultaty:

- 1) Podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz wzrost świadomości rodziców w pełnieniu funkcji rodzicielskich.
- 2) Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności oraz wypracowanie przez nich umiejętności przezwyciężania trudnych sytuacji.
- 3) Zmiana postaw i zachowań członków rodzin dysfunkcyjnych.
- 4) Wypracowanie stałej, dobrej współpracy między podmiotami i instytucjami zajmującymi się pracą z rodziną.
- 5) Wzrost świadomości dzieci i młodzieży względem negatywnych zjawisk społecznych.
- 6) Podniesienie bezpieczeństwa socjalno-bytowego rodzin.
- 7) Podniesienie kompetencji zawodowych osób pracujących z rodziną oraz zwiększenie skuteczności podejmowanych przez nich działań.

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytania:

- a) Czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym, czy utrudniającym rozwój?
- b) Jakie szanse i zagrożenia dla gminy płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu opieki oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Baza i współpraca instytucji działających na rzecz rodziny w ramach programu: • Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie • Posiłek w szkole i w domu • Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych • Działania Zespołu interdyscyplinarnego • Działania GKRPA • Wsparcie rodziny przez asystenta rodziny • Zasoby oświatowe : przedszkola publiczne -3, przedszkola niepubliczne - 2, szkoły podstawowe - 5, Rozwinięta baza rekreacyjno-sportowa służąca rodzinie (kompleks sportowy GOKiS, boiska Orlik, , skatepark, pumtrack, place zabaw, siłownie plenerowe, szlaki turystyczne, ścieżki przyrodnicze) • Szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych (biblioteka, placówki oświatowe) • Funkcjonowanie ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny	• Niedostateczne środki utrzymania. • Wysokie koszty utrzymania rodzin. • Brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia. • Bezzadność i roszczeniowość rodzin korzystających z pomocy społecznej (wzorce pokoleniowe). • Niskie kompetencje rodziców. • Nieprawidłowe wzorce wychowawcze w zakresie pełnienia ról opiekuńczo- wychowawczych. • Niechęć rodziców do zdobywania wiedzy celem podwyższania kompetencji wychowawawczo-opiekuńczych do udziału w programach na rzecz rodziny. • Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach. • Brak psychologa do pracy z rodzinami przeżywającymi sytuacje kryzysowe (brak środków). • Niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych. • Utrudniony dostęp do specjalistycznych usług medycznych w zakresie ochrony zdrowia (wydłużone kolejki).

SZANSE	ZAGROŻENIA
• Edukacja i uświadamianie społeczeństwa nt. problemów społecznych. • Pozyskiwanie środków pozabudżetowych na przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. • Pozyskanie kandydatów do tworzenia rodzin wspierających. • Podnoszenie kwalifikacji pracowników służb wspierających rodzinę. • Edukacja rodziców, w szczególności poprzez treningi umiejętności rodzicielskich, radzenia sobie ze stresem, agresją, bezradnością, zarządzania budżetem domowym. • Zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych.	• Zanik więzi i tradycji rodzinnych („pęd życia”). • Istnienie zjawisk patologicznych (przemoc narkomania, alkoholizm, inne uzależnienia). • Rozpad związków (rozwody, separacje, wyjazdy za granicę). • Zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo – wychowawczych. • Brak zainteresowania ze strony rodzin dodatkowymi ofertami pomocowymi. • Stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych. • Wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego.

6. Finansowanie Programu

Program finansowany może być z trzech źródeł:

- 1) ze środków własnych z budżetu samorządu lokalnego;
- 2) z dotacji celowych z budżetu państwa;
- 3) ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

7. Realizatorzy Programu

Założenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021 w gminie Celestynów powinny realizować podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podmioty lub osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

Przy realizacji Programu współpracować winny:

podmioty publiczne:

- 1) właściwe wydziały i stanowiska Urzędu Gminy,
- 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Celestynowie,
- 3) przedszkola publiczne, szkoły podstawowe,
- 4) Biblioteka Publiczna w Celestynowie,
- 5) Ośrodek Kultury i Sportu w Celestynowie;

podmioty niepubliczne:

- 6) przedszkola,
- 7) organizacje pozarządowe działające w zakresie: profilaktyki, wspierania rodziny i dziecka, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pomocy społecznej, edukacji, promocji i ochrony zdrowia,
- 8) kościoły;

samorządowe służby i instytucje o zasięgu powiatowym i inne:

- 9) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- 10) Komenda Powiatowa Policji,
- 11) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- 12) Powiatowy Urząd Pracy,
- 13) Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy,
- 14) Szkoły ponadpodstawowe,
- 15) Sąd Rejonowy oraz Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej.

8. Monitoring i ewaluacja Programu

Program realizowany będzie w latach 2019-2021. Z uwagi na długi okres realizacji będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny.

Bieżący nadzór nad realizacją Programu sprawują Wójt Gminy Celestynów oraz Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Celestynowie, który jest koordynatorem w zakresie realizacji Programu.

Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od realizatorów Programu, co umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności, a w razie potrzeby podjęcie działań korygujących, oraz planowanie dalszych działań w zakresie wspierania rodziny.

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt Gminy składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Do oceny stopnia wdrożenia działań wyznaczonych w ramach poszczególnych celów zostaną wykorzystane poniżej przedstawione wskaźniki monitoringowe:

- liczba programów profilaktycznych i edukacyjnych,
- liczba rodzin objętych programami : Karta Dużej Rodziny,
- liczba rodzin objętych Programem 500+,
- liczba rodzin objętych Programem „Dobry Start”,
- liczba rodzin objętych pomocą społeczną, świadczeniami rodzinnymi, świadczeniami z funduszu alimentacyjnego,
- liczba dzieci dożywianych w szkołach,
- liczba dzieci, które otrzymały stypendium i wyprawkę szkolną,
- liczba dzieci objętych wypoczynkiem letnim,
- liczba rodzin objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba rodzin objętych wsparciem przez asystenta rodziny,
- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba dzieci i rodziców objętych programami edukacyjnymi,
- liczba dzieci korzystających z zajęć sportowych,
- liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego : rodzinnego, prawnego i psychologicznego, logopedycznego,
- liczba szkoleń , spotkań, konferencji,
- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- liczba rodzin z dziećmi objętych procedurą „Niebieska Karta”.

9. Efekty realizacji celów

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka. Jak również: poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, zwiększenie dostępu do usług społecznych, zapewnienie kompleksowej pomocy dziecku i rodzinie.

V. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny jest zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Celestynów. Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie gminy Celestynów oraz poprawy stylu i jakości ich życia. Wsparcie rodzin będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzania się ze swoimi problemami, co zwiększy szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystaniu własnych potencjałów jakie posiada. Powodzenie w zakresie realizacji Programu będzie zależeć od współpracy z podmiotami zajmującymi się sprawami rodziny i podejmowania działań przez rodziny.